

УДК 657

Кравець О. В.,

sasakravec43@gmail.com,

ORCID ID: 0000-0003-0486-8854, Researcher ID: rid61371,

здобувач, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

КОНТРОЛЬ ВНУТРІШНІХ ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Наголошено на важливості системи внутрішнього контролю, що є важливою складовою управління підприємством. Розглянуто та проаналізовано поняття "внутрішній контроль" вітчизняними та зарубіжними вченими. Запропоновано власне трактування поняття "внутрішній контроль". Підкреслено головну мету контролю, відповідно це є забезпечення інформаційної підтримки системи управління для прийняття ефективних управлінських рішень. Запропоновано напрямки удосконалення внутрішнього контролю. Виділено загальні цілі внутрішнього контролю. Виокремлено елементи системи внутрішнього контролю. Запропоновано елементи внутрішнього контролю та надано їх характеристику. Наголошено на важливості контролю, що включає аналіз внутрішніх нормативних документів. Підкреслено необхідність систематичних перевірок фінансово-господарської діяльності підприємства, оперативного контролю над витратами з боку керівників структурних підрозділів, встановлення зворотного зв'язку з контрольованим об'єктом. Наголошено, що відсутність чіткого розуміння того, як організувати внутрішній контроль витрат на підприємствах, становить основну проблему. Дана проблема призводить до різноманітних труднощів, зокрема викликана відсутністю кваліфікованих працівників, методик та систем оцінки. Акцентовано, що внутрішній контроль над витратами підприємства здійснюється на різних етапах. Наголошено, що організація внутрішнього контролю на підприємстві не регулюється державою, і це питання залишається в компетенції керівництва підприємства. Для успішної розробки ефективної методики внутрішнього контролю витрат важливо визначити об'єкти, суб'єкти та основні завдання контролю. Виділено завдання, які вирішує служба внутрішнього контролю. Акцентовано, в яких системах необхідно впроваджувати внутрішній контроль. Запропоновано основні етапи логістичного контролю. Наголошено на важливості контролю логістичних операцій, що являє собою нову перспективну галузь нашої діяльності та дозволяє своєчасно виявляти та ефективно вирішувати проблемні ситуації на складах і в базах зберігання. Підкреслено, що реєстрація, облік і контроль логістичних витрат на підприємстві повинні проводитися на місцях виконання логістичних операцій. Запропоновано визначення поняття "контрольний процес": це діяльність, спрямована на забезпечення досягнення поставлених цілей організації найбільш ефективним способом шляхом вирішення виявлених проблем під час контролю. У висновках та перспективах подальших досліджень наголошено на оптимізації організаційної структури контрольного процесу в цілому, а також кожної окремої контрольної процедури. Запропоновано розглянути можливість введення посади внутрішнього аудитора на підприємстві, який би здійснював підсилені контрольні функції щодо витрат, формування та розподілу прибутків, достовірності фінансової звітності та залучення додаткового капіталу інвестицій. Наголошено, що у системі оперативного контролю логістичних витрат на підприємстві ключова роль повинна відводитися відділу логістики підприємства. Підкреслено, що на відділ логістики підприємства має покладатися завдання ведення обліку і контролю логістичних витрат на виконання логістичних операцій, процесів.

Ключові слова: логістика, внутрішній контроль, логістична система, організація контролю, етапи та елементи контролю, напрямки вдосконалення внутрішнього контролю.

Kravets O. V.,

sasakravec43@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0486-8854,

Researcher ID: rid61371,

Postgraduate, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

CONTROL OF INTERNAL LOGISTICS COSTS AT THE ENTERPRISE

Abstract. The importance of the internal control system, which is an important component of enterprise management, is emphasized. The concept of "internal control" was considered and analyzed by domestic and foreign scientists. A proper interpretation of the concept of "internal control" is proposed. The main purpose of control is emphasized, accordingly, it is the provision of information support of the management system for making effective management decisions. Directions for improving internal control are proposed. General objectives of internal control are highlighted. The elements of the internal control system are highlighted. The elements of internal control are proposed and

characterized. The importance of control, including the analysis of internal regulatory documents, is emphasized. The importance of systematic checks of the financial and economic activity of the enterprise, operational control over expenses by the heads of structural divisions, establishment of feedback with the controlled object is emphasized. It was highlighted that the lack of a clear understanding of how to organize internal cost control at enterprises is the main problem. This problem leads to various difficulties, in particular caused by the lack of qualified employees, methods and assessment systems. It is highlighted that the internal control over the company's expenses is carried out at different stages. It was emphasized that the organization of internal control at the enterprise is not regulated by the state, and this issue remains within the competence of the enterprise's management. For the successful development of an effective method of internal cost control, it is important to define the objects, subjects and main tasks of control. Tasks solved by the internal control service are highlighted. It is emphasized in which systems it is necessary to implement internal control. The main stages of logistics control are proposed. The importance of control of logistics operations is emphasized, which represents a new promising branch of our activity and allows timely detection and effective resolution of problem situations in warehouses and storage bases. It is underlined and emphasized that the registration, accounting and control of logistics costs at the enterprise should be carried out at the places where logistics operations are performed. It is proposed to define the control process, which is an activity aimed at ensuring the achievement of the set goals of the organization in the most effective way by solving the identified problems during control. The conclusions and perspectives of further research emphasize the optimization of the organizational structure of the control process as a whole, as well as each individual control procedure. It is proposed to consider the possibility of introducing the position of an internal auditor at the enterprise, which would perform enhanced control functions regarding expenses, the formation and distribution of profits, the reliability of financial statements and the attraction of additional investment capital. It was emphasized that in the system of operational control of logistics costs at the enterprise, the key role should be assigned to the logistics department of the enterprise. It is emphasized that the logistics department of the enterprise should be entrusted with the task of keeping records and controlling logistics costs for the implementation of logistics operations and processes.

Keywords: logistics; internal control; logistics system; control organization; stages and control elements; directions for improvement of internal control.

JEL Classification: M49, M41, L81

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2024-76-17>

Постановка проблеми. Основна проблема забезпечення внутрішнього контролю витрат полягає у відсутності чіткого розуміння на підприємствах того, як належним чином організувати контроль, що, в свою чергу, призводить до виникнення проблем. Головні фактори включають відсутність кваліфікованих працівників, методик та систем оцінки результатів. Система внутрішнього контролю є важливою складовою управління підприємством, це дозволяє керівництву переконатися, що контроль здійснюється відповідно до стратегії розвитку та вимог законодавства. Отже, дослідження логістичних витрат у процесі організації господарської діяльності залишається актуальним і викликає як науковий, так і практичний інтерес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляду питання теорії й практики внутрішнього контролю присвячені праці багатьох вчених, серед яких: М. Мескон, М. В. Мурашко, Л. В. Нападовська, В. П. Пантелєєв, С. М. Петренко, М. С. Пушкар, О. Ю. Редько, В. В. Сопко, Л. О. Сухарева, Б. Ф. Усач, М. Г. Чумаченко, В. О. Шевчук, Д. Хан, Ч. Хорнгрен, Е. Аренс, М. Т. Білуха, О. С. Бородкін, Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, І. К. Дрозд, К. Друрі, С. В. Калюга, Г. Г. Кірейцев, Л. М. Крамаровський, М. В. Кужельний, А. М. Кузьмінський, В. Ф. Максимова. Проте впровадження сучасного підходу до управління підприємством уповільнюється через недостатнє концептуальне та методичне обґрунтування, а також низький рівень

адаптації практики та теорії створення внутрішнього контролю до сучасних умов, і в цьому полягає актуальність даного дослідження.

Постановка завдання. Вдосконалення наукових принципів та формування рекомендацій щодо впровадження нових цілей, напрямків і складових основних етапів внутрішнього контролю, а також використання отриманих результатів у керуванні бізнес-процесами та оцінюванні їх ефективності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стабільний розвиток підприємства залежить від різноманітних факторів, у тому числі від формування системи внутрішнього контролю, системи захисту інформації та рівня облікової політики, які забезпечують достовірні фінансові звіти. Внутрішній контроль визначає легальність операцій та їх економічну доцільність для підприємства. Головною метою цього контролю є забезпечення інформаційної підтримки системи управління для прийняття ефективних управлінських рішень. Інші завдання включають дотримання політики керівництва кожним співробітником, збереження активів, грошових коштів та інших матеріальних цінностей, а також забезпечення ефективності роботи підприємства.

Основною метою впровадження ефективного контролю над господарською діяльністю підприємств є уникнення будь-яких господарських порушень. З цією самою метою пов'язана необхідність дії великої кількості контролюючих

органів. Згідно з їх призначенням та чинним законодавством вони виконують функції господарського контролю, здійснюють аудит та проводять перевірки. Розробка стратегії досягнення визначених цілей є складним завданням, яке вимагає наукового підходу для вирішення. Напрямки вдосконалення внутрішнього контролю представлені на рисунку 1.

Структура внутрішнього контролю визначається як сукупність планів підприємства, включаючи взаємодію керівництва, методи, процедури та інші заходи для забезпечення достатньої впевненості в досягненні загальних цілей:

- подальший розвиток налагодженої, ефективної та результативної діяльності та надання якісних продуктів і послуг згідно з місією підприємства;
- захист ресурсів від втрат через брак, зловживання, неефективне управління, помилки, махінації та інші негаразди;
- дотримання законів, положень та розпоряджень керівництва;
- розвиток та підтримання достовірних управлінських даних та їх відображення у звітності.

Визначення вчених щодо сутності поняття “внутрішній контроль” відрізняються між собою та суперечать один одному (табл. 1).

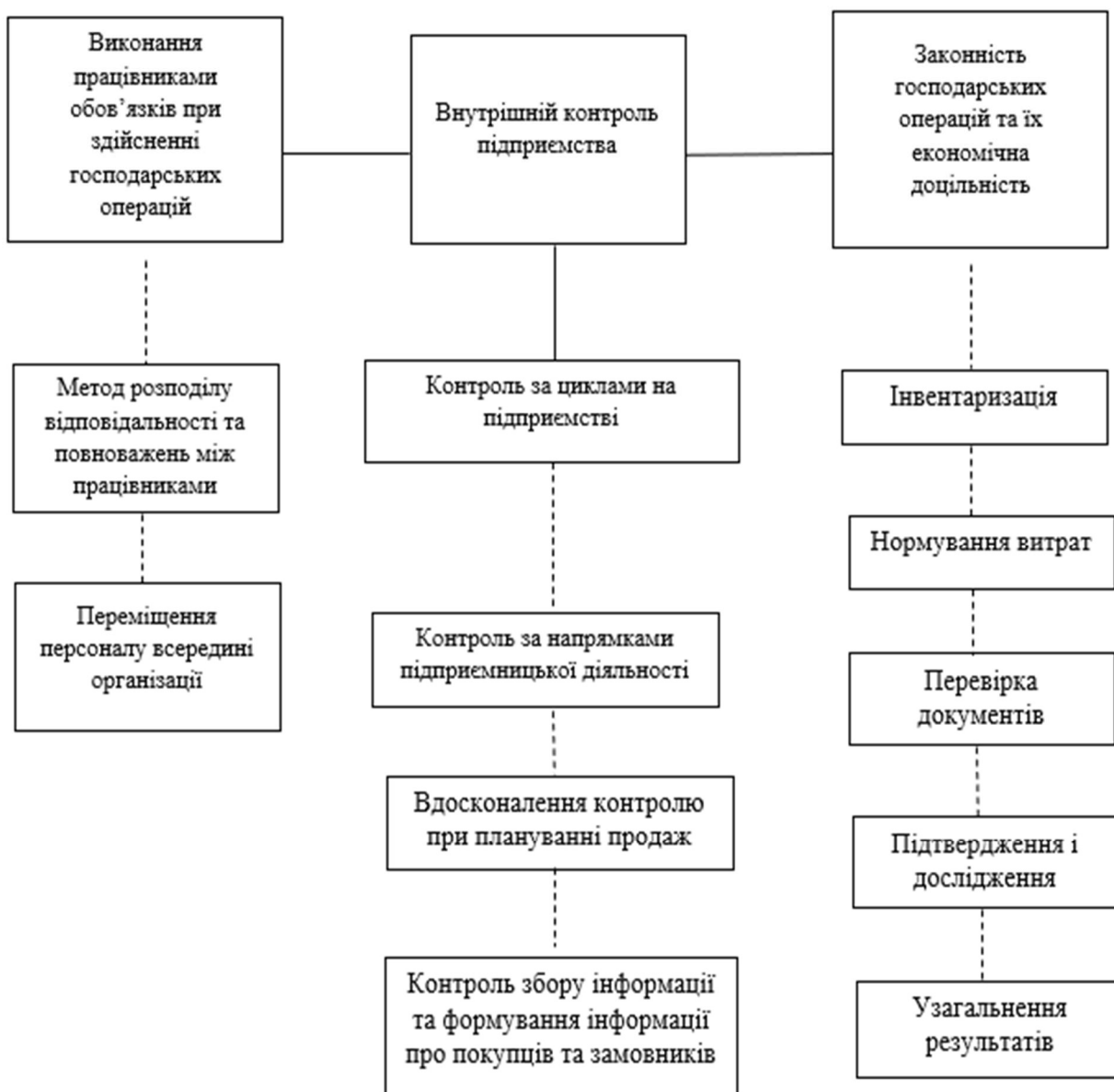

Рис. 1. Напрямки вдосконалення внутрішнього контролю

Джерело: запропоновано автором.

Визначення поняття “внутрішній контроль” вітчизняними та зарубіжними вченими

№ з/п	Автор	Визначення поняття “внутрішній контроль”
1	Бутинець Ф. Ф. [1]	Оцінка відповідальності підприємства за виконання визначених завдань, проведена незалежно.
2	Нападовська Л. В. [9]	Процес, спрямований на якісну розробку та ефективне досягнення цілей, визначених організацією, шляхом впровадження управлінських рішень.
3	Ковтун Т. В. [5, с. 164-170]	Процес, орієнтований на досягнення довгострокових цілей компанії, які виникають внаслідок виконання керівництвом планування, організації та моніторингу діяльності як суб'єкта господарювання в цілому, так і його окремих підрозділів.
4	Каменська Т. О. [3]	Неперервний процес управління діяльністю підприємства, що включає в себе збір інформації, проведення аналізу, прийняття управлінських та коригувальних рішень на основі цього аналізу, а також забезпечення процедур зворотного зв'язку.
5	Столяр Л. Г. [13, с. 133-136]	Система заходів, які проводяться всередині підприємства для запобігання та виявлення операцій з господарськими засобами та ресурсами, а також для виявлення дій посадових осіб, що не відповідають цілям їхньої діяльності або вимогам чинного законодавства.

Джерело: складено автором на основі джерел [1, 3, 5, 9, 13]

Як видно з таблиці 1, у науковому середовищі не існує єдиного бачення визначення терміна “внутрішній контроль”, проте, на нашу думку, найбільш обґрунтованим можна вважати таке його визначення: внутрішній контроль – це процес, який забезпечує якісну розробку та ефективне досягнення довгострокових цілей компанії за допомогою реалізації прийнятих управлінських рішень.

Проте Т. О. Каменська внутрішній контроль трактує як механізм, що дозволяє власникам, наглядовій раді та виконавчому керівництву підприємства досягти високого рівня впевненості у тому, що воно здійснює досягнення своїх цілей найбільш ефективним способом [3, с. 109]. Особливими, на нашу думку, є погляди Ч. Т. Хорнгрена та Дж. Фостера, що внутрішній контроль визначається як комплекс бухгалтерського та управлінського контролю, спрямований на забезпечення відповідності прийнятих у організації рішень їхній практичній реалізації. У розвиток такого підходу є визначення групи вчених (В. І. Бачинського, С. А. Кошкарова, П. О. Куцика та Л. Г. Медвідь): внутрішній контроль – це перевірка виконання ухвалених рішень, що дає можливість отримувати інформацію про функціонування ланок системи, та форма зворотного зв'язку, за допомогою якого підтримується стан керованого об'єкта і здійснюється реалізація управлінських рішень [6, 8, с. 53-63].

Т. А. Бутинець вважає: внутрішній контроль – це контроль, який спрямований на створення умов гарантованого виконання обов'язків кожним менеджером, своєчасної і повної реалізації внутрішніх вимог та забезпечення ефективної діяльності всіх складових у процесі діяльності підприємства [1].

Цінною є думка А. Г. Загороднього, Г. Л. Вознюк, Г. О. Партин, Т. В. Ковтуна та Л. В. Нападовської про те, що внутрішній контроль – це процес, який підприємство виконує для перевірки виконання всіх управлінських рішень у сфері фінансової діяльності, метою якого є організація фінансової стратегії та запобігання можливим кризовим ситуаціям, що можуть призвести до банкрутства підприємства. Цей процес спрямований на досягнення довгострокових цілей компанії, які впливають із планування, організації та моніторингу діяльності суб'єкта господарювання в цілому та його окремих підрозділів. Внутрішній контроль також забезпечує якісну розробку та ефективне досягнення цілей шляхом реалізації ухвалених управлінських рішень [2, 5, 9].

Ефективність роботи підприємства залежить від здійснення контролю за витратами. Систематичний і постійний контроль сприяє обґрунтованості та своєчасності проведення операцій. Контроль над операціями з обліку витрат дозволяє об'єктивно оцінювати реальний стан підприємства. Як функція управління контроль служить для своєчасного виявлення та ліквідації факторів, що можуть бути перешкодою ефективному веденню виробництва і досягненню поставленої мети. На підприємствах часто виникає виклик, пов'язаний із правильним організуванням контролю через відсутність кваліфікованих працівників, методик та систем оцінки. Дана ситуація вимагає уваги та вирішення для покращення управлінського процесу [4, с. 229-233].

Витрати є частиною функціонування будь-якого суб'єкта господарювання. Проте важливо враховувати, що не лише вартість виробництва товарів або надання послуг залежить від обсягу

витрат, але й подальша діяльність підприємства взагалі. Це впливає на фінансовий результат та здатність підприємства конкурувати на ринку.

Система внутрішнього контролю будується на таких елементах [12, с. 491]:

1. Запобігання можливим зловживанням та втратам передбачає розподіл обов'язків, що включає чіткий розподіл обов'язків у сфері зберігання матеріальних цінностей, проведення операцій та ведення обліку. Важливо забезпечити, щоб кожен відділ мав повний контроль за своєю діяльністю, але при цьому слід враховувати можливість надання неправильної інформації з метою поліпшення показників.

2. Існування ефективних процедур санкціонування операцій є ключовим для виконання операцій і вимагає узгодження відповідальних осіб та дотримання всіх необхідних формальностей.

3. Своєчасне та належне документування операцій важливо для запобігання можливим помилкам, особливо при великому інтервалі між виконанням операції та її обліком.

4. Фактичний контроль за майном і документацією передбачає використання технічних засобів і процедур, спрямованих на запобігання втратам, вилученню або неправомірній зміні облікової документації.

5. Проведення незалежних перевірок відіграє важливу роль у системі контролю, і контролер повинен ретельно вивчити та зрозуміти кожен елемент системи внутрішнього контролю на підприємстві. Під час аналізу внутрішнього контролю слід враховувати специфічні особливості кожної системи.

Ефективна система внутрішнього контролю повинна забезпечувати захист і збереження активів, реєстрів та інформації, запобігання і виявлення помилок і спотворень, виконання наказів і розпоряджень керівництва компанії, забезпечення точності і повноти облікових записів і своєчасної підготовки достовірної фінансової звітності. Система внутрішнього контролю складається з елементів, які відображені на рис. 2.

Рис. 2. Елементи системи внутрішнього контролю

Джерело: запропоновано автором.

Контрольне середовище піддається оцінці шляхом аналізу компетентності співробітників, участі власника та його представників у керівництві компанією, а також аналізу компетентності та стилю роботи керівництва, організаційної структури, делегування відповідальності та повноважень співробітникам, а також кадрової політики та практик.

Процес оцінки ризику розглядає ризики, пов'язані зі змінами в зовнішньому середовищі, такі як зміни в законодавстві, валютні ризики, ризики відсоткових ставок, зміни в інформаційних системах, швидке зростання компанії, впровадження нових технологій, нові підходи до діяльності, нові товари та послуги, реорганізація компанії та розширення діяльності за кордоном.

Оцінка інформаційної системи включає аналіз операцій, пов'язаних із запуском та виконанням господарських операцій, обробкою даних, веденням обліку та відображенням інформації про всі операції у податковій звітності.

Дії з контролю включають аналіз внутрішніх нормативних документів, що регулюють організацію документообігу, та заходів, розроблених керівництвом підприємства для забезпечення збереження майна і документів компанії, отримання достовірної інформації для управління, підвищення ефективності виробництва та дотримання вимог законодавства і положень облікової політики.

Система внутрішнього контролю повинна бути не лише формальною, але й реальною та систематичною. Ознаками такого контролю є систематична перевірка фінансово-господарської діяльності підприємства, оперативний контроль над витратами з боку керівників структурних підрозділів, контроль, що базується на точних оцінках та об'єктивних вимірниках, та встановлення зворотного зв'язку з контрольованим об'єктом.

Розглядаючи взаємозв'язок функцій внутрішнього контролю витрат, можна уявити процес управління як послідовність взаємозалежних дій, яка включає аналіз, планування, організацію, мотивацію, облік, контроль і регулювання факторів виробництва. Функції внутрішнього контролю витрат можна розглядати з двох поглядів: забезпечення інформацією для виконавчих органів підприємства та задоволення потреб власників; створення єдиної системи контролю витрат на підприємстві [1, с. 57].

Відсутність чіткого розуміння того, як організувати внутрішній контроль витрат на підприємствах, становить основну проблему. Дана проблема призводить до різноманітних труднощів, зокрема викликана відсутністю кваліфікованих працівників, методик та систем оцінки. Контроль над поточною господарською діяльністю повинен бути проведений комплексно. Для підвищення оперативності контролю важливо належно організувати кількісно-сумовий облік цінностей у місцях зберігання продукції, раціонально проводити операції під час надходження та реалізації продукції, а також ефективно використовувати кошти [1, с. 4].

Внутрішній контроль над витратами підприємства здійснюється на різних етапах:

1. На етапі бюджетування проводиться оцінка оптимальності, раціональності та ефективності різних варіантів управлінських рішень, а також їх відповідність загальній стратегічній меті розвитку підприємства.

2. На етапі організації та регулювання управлінських рішень оцінюється можливість досягнення бажаних результатів за певних витрат.

Оскільки система внутрішнього контролю має вплив на фінансовий стан та результати діяльності суб'єктів господарювання в цілому, необхідно зменшити вплив суб'єктивних чинників на учасників контрольного процесу, щоб забезпечити об'єктивність, правдивість і якість висновків і пропозицій, які приймаються після контрольних перевірок. Це може бути досягнуто шляхом оптимізації організаційної структури як самого процесу контролю в цілому, так і кожної з контрольних процедур.

На сьогоднішній день в Україні визначення й організація внутрішнього контролю на підприємстві не регулюються державою, і це питання залишається в компетенції керівництва підприємства. Для успішної розробки ефективної методики внутрішнього контролю витрат важливо визначити об'єкти, суб'єкти та основні завдання контролю.

Точною метою контролю є досягнення управлінських цілей, спрямованих на забезпечення максимально позитивної результативності бізнесу та мінімізації різноманітних ризиків, які можуть виникнути в процесі діяльності суб'єкта господарювання. Це досягається шляхом протидії появи помилок та недоліків, а також перевірки достовірності даних обліку й звітності [7, с. 30].

Ефективно налагоджена система обліку на підприємстві дозволяє керівництву ефективно виконувати свої обов'язки з контролю, забезпечувати збереження ресурсів, складати фінансові звіти та відповідати вимогам чинного законодавства. Бухгалтерський контроль зазвичай здійснюється внутрішнім контрольним відділом, який перевіряє законність і достовірність господарських операцій перед їх виконанням або після їх завершення на підставі бухгалтерських документів. Також проводиться перевірка правильності ведення бухгалтерського обліку.

Вирішення проблеми контролю облікових записів можливе завдяки створенню паралельних інформаційних потоків, які взаємно контролюють один одного і забезпечують точність бухгалтерських даних.

До широкого спектра завдань, які вирішує служба внутрішнього контролю, можна віднести:

- контроль законності здійснюваних операцій, які формують витрати підприємства;
- контроль повноти відображення та точності оформлення господарських операцій у первинних документах;
- достовірність відображення операцій в облікових регістрах;

- контроль відповідності записів у бухгалтерському обліку підприємства та прийнятої облікової політики;

- контроль дотримання працівниками посадових інструкцій;

- контроль ефективності здійснюваних витрат підприємства [4, с. 229-233].

Необхідно впроваджувати внутрішній контроль в таких системах:

- бухгалтерській системі та складанні фінансової звітності (включаючи точки виникнення та окремі складові частини);

- системі обліку та звітності у сфері оподаткування (визначення різниць відповідно до Податкового кодексу України);

- системі управлінського обліку, що включає аналіз запасів і визначення фінансових показників, прийняття управлінських рішень та оцінку можливостей впливу [4, с. 229-233].

Підприємство, розглядаючи себе як систему управління, вважає внутрішній контроль своєю власною підсистемою [11]. Ефективність функціонування системи внутрішнього контролю досягається шляхом чіткого визначення цілей та принципів її роботи на основі науково обґрунтованих принципів. Створення та впровадження системи внутрішнього контролю неможливі без урахування особливостей організаційної структури та специфіки діяльності підприємства, оскільки саме ці фактори впливають на стан об'єкта контролю, зокрема у сфері витрат. Інформаційне забезпечення системи внутрішнього контролю охоплює систему внутрішнього господарського та фінансового обліку [10, с. 283-286], а також облік та звітність у системі оподаткування.

Контроль логістичної діяльності розпочинається визначенням параметрів для оцінки, враховуючи важливий аспект - визначення основних критеріїв для вимірювання ефективності. В деяких випадках можуть виникати ситуації, коли професійні інтереси різних фахівців, що стосуються однієї й тієї ж проблеми, розходяться. Основні етапи логістичного контролю включають:

- визначення планових значень логістичних показників;

- розрахунок фактичних значень;

- порівняння фактичних і планових показників для виявлення відхилень;

- аналіз виявлених відхилень та розроблення корекційних заходів для виправлення їх.

Контроль логістичних операцій являє собою нову перспективну галузь нашої діяльності, що дозволяє своєчасно виявляти та ефективно вирішувати проблемні ситуації на складах і в базах зберігання. Однією з ключових стратегій підвищення конкурентоспроможності підприємств України в сучасних умовах є виробництво якісних і доступних за ціною товарів. Досягнення такої мети неможливе без впровадження системи реєстрації, обліку та контролю логістичних витрат на підприємствах. Це обґрунтовано тим, що частка логістичних витрат у собівартості продукції, виробленої на вітчизняних підприємствах, є значною.

Реєстрація, облік і контроль логістичних витрат на підприємстві повинні проводитися на місцях виконання логістичних операцій (процесів). Даний вид обліку логістичних витрат повинен бути документованим, і кожен запис у ньому повинен здійснюватися на підставі належно складених і оформлених документів. Облік є важливим інструментом систематичного контролю за зберіганням товарно-матеріальних цінностей, грошовими коштами та правильністю їх використання, а також з метою виявлення додаткових резервів для зниження собівартості продукції.

Під час контролю також відбувається перевірка обґрунтованості господарських операцій, дотримання платіжної і фінансової дисципліни, а також контроль витрат на виконання логістичних активностей на підприємстві (функції standard cost). Система контролю особливо корисна у випадках, коли управління підприємством розділене на відділи та служби. У цьому випадку контроль допомагає досягти максимально можливого загального результату діяльності. Отже, контрольний процес - це діяльність, спрямована на забезпечення досягнення поставлених цілей організації найбільш ефективним способом шляхом вирішення виявлених проблем під час контролю.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Система внутрішнього контролю одночасно впливає на фінансовий стан та результати господарської діяльності. З метою забезпечення об'єктивності та якості висновків та пропозицій, прийнятих після контрольних перевірок, варто проводити внутрішній контроль на основі визначеної концепції. Необхідною є оптимізація організаційної структури контрольного процесу в цілому, а також кожної окремої контрольної процедури. Також варто розглянути можливість введення посади внутрішнього аудитора на підприємстві, який би здійснював підсилені контрольні функції щодо витрат, формування та розподілу прибутків, достовірності фінансової звітності та залучення додаткового капіталу інвестицій.

Добре організований внутрішній контроль витрат діяльності допоможе уникнути відхилень та штрафних санкцій, підвищивши рівень економічної безпеки підприємства. Запропоновані методичні аспекти для здійснення внутрішнього контролю мінімізують ризики виникнення помилок у системі обліку, дозволяють своєчасно усунути виявлені порушення та сприяють ефективному управлінню процесом формування податкових зобов'язань з податку на прибуток.

У системі оперативного контролю логістичних витрат на підприємстві ключова роль повинна відводитися відділу логістики підприємства. Одним із завдань відділу логістики є облік, аналіз і контроль витрат на здійснення логістичної діяльності підприємства. Таким чином, відповідно до цього завдання на відділ логістики підприємства повинна бути покладена функція ведення обліку і контролю логістичних витрат на виконання логістичних операцій, процесів.

Підприємства, що співпрацюють в єдиному ланцюзі поставок, мають можливість більш якісно та ефективно задовольняти потреби споживачів, при цьому знижуючи витрати. Управління ланцюгами постачань являє собою стратегію бізнесу, яка забезпечує ефективне управління матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками з метою їх синхронізації в розподілених організаційних структурах. Відповідальна особа повинна мати глибоке розуміння специфіки виробничо-господарської діяльності підприємства та бути обізнаною з кон'юктурою товарного ринку та особливостях логістичної діяльності. Організація виробництва, технологічні операції та знання загальногосподарського та логістичного менеджменту є важливими навичками. Подальші дослідження можуть спрямовуватися на глибше вивчення управління кожною складовою логістичної системи з метою підвищення її ефективності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бутинець Ф. Ф., Виговська Н. Г., Малюга Н. М. Контроль і ревізія : підр. Житомир : ПП "Рута", 2002. С. 544.
2. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Партин Г. О. Облік і аудит: термінологічний словник. Львів : Центр Європи, 2002. С. 671.
3. Каменська Т. О. Внутрішній аудит : монографія. Київ : ДП "Інформ.-аналіт. агентство", 2010. С. 499.
4. Ковалевська В. Ю., Панченко О. М. Організація системи внутрішнього контролю витрат на підприємствах. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2010. № 41. С. 229-233.
5. Ковтун Т. В. Система внутрішнього контролю як невід'ємний елемент операційної системи підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. Т. 1. № 6. С. 164-170.
6. Кошкарів С. А. Внутрішньогосподарський оперативний облік і контроль у системі управління діяльністю виробничих підприємств : монографія. Чернівці : Золоті литаври, 2012. С. 259.
7. Максимова В. Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства: системний підхід до розвитку : монографія. Київ : АВРІО, 2005. С. 264.
8. Медвідь Л. Г., Медвідь А. В. Організаційно-методичне забезпечення обліку логістичних витрат. *Підприємництво і торгівля*. 2016. Вип. 20. С. 53-63.
9. Нападівська Л. В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці : монографія. Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2000. С. 223.
10. Перезовова І. В., Степанюк О. С. Система контролю витрат підприємств: актуалізація побудови та аспекти функціонування. *Інноваційна економіка*. 2015. № 5. С. 283-286.
11. Рядська В. В., Петраков Я. В. Аудит : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. С. 416.
12. Сагова О. Особливості організації та методики аудиту фінансових інвестицій. *Економічний аналіз*. 2010. Вип. 6. С. 489-492.
13. Столяр Л. Г. Організація внутрішнього контролю. *Економіка. Управління. Інновації*. 2015. Вип. № 1 (13). С. 133-136.
14. Яценко В. М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи вирішення. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 11. С. 3-7.

REFERENCES

1. Butynets', F. F. Vyhovs'ka, N. H. and Maliuha, N. M. (2002), Kontrol' i reviziia : pidr., PP "Ruta", Zhytomyr, s. 544.
2. Zahorodnij, A. H. Vozniuk, H. L. and Partyn, H. O. (2002), Oblik i audyt: terminolohichnyj slovnyk, Tsentr Yevropy, L'viv, s. 671.
3. Kamens'ka, T. O. (2010), Vnutrishnij audyt : monohrafiia, DP "Inform.-analit. ahentstvo", Kyiv, s. 499.
4. Kovalevs'ka, V. Yu. and Panchenko, O. M. (2010), Orhanizatsiia systemy vnutrishn'oho kontroliu vytrat na pidpriemstvakh, *Humanitarnyj visnyk ZDIA*, № 41, s. 229-233.
5. Kovtun, T. V. (2009), Systema vnutrishn'oho kontroliu iak nevid'iemnyj element operatsijnoi systemy pidpriemstva, *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, T. 1. № 6, s. 164-170.
6. Koshkarov, S. A. (2012), Vnutrishn'ohospodars'kyj operatyvnyj oblik i kontrol' u systemi upravlinnia diial'nistiu vyrobnychkykh pidpriemstv : monohrafiia, Zoloti lytavry, Chernivtsi, s. 259.
7. Maksimova, V. F. (2005), Vnutrishnij kontrol' ekonomichnoi diial'nosti promyslovoho pidpriemstva: systemnyj pidkhid do rozvytku : monohrafiia, AVRIO, Kyiv, s. 264.
8. Medvid', L. H. and Medvid', A. V. (2016), Orhanizatsijno-metodychne zabezpechennia obliku lohistrychnykh vytrat, *Pidpriemnytstvo i torhivlia*, vyp. 20, s. 53-63.
9. Napadovs'ka, L. V. (2000), Vnutrishn'ohospodars'kyj kontrol' v rynkovij ekonomitsi : monohrafiia, Nauka i osvita, Dnipropetrovs'k, s. 223.
10. Perezovova, I. V. and Stepaniuk, O. S. (2015), Systema kontroliu vytrat pidpriemstv: aktualizatsiia pobudovy ta aspekty funktsionuvannia, *Innovatsijna ekonomika*, № 5, s. 283-286.
11. Riads'ka, V. V. and Petrakov, Ya. V. (2008), Audyt : navch. posib., Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, s. 416.
12. Sahova O. (2010), Osoblyvosti orhanizatsii ta metodyky audytu finansovykh investytsij, *Ekonomichnyj analiz*, vyp. 6, s. 489-492.
13. Stoliar, L. H. (2015), Orhanizatsiia vnutrishn'oho kontroliu, *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii.*, vyp. № 1 (13), s. 133-136.
14. Yatsenko, V. M. (2010), Vnutrishnij kontrol' na pidpriemstvakh Ukrainy: problemy rozvytku ta shliakhy vyrishennia, *Bukhhalters'kyj oblik i audyt*, № 11, s. 3-7.

Стаття надійшла до редакції 10 січня 2024 року